

อนุสรณ์

เปิดพิพิธภัณฑ์ที่จังหวัดเพชรบุรี

AC

158

0369

ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร

อ. เมือง จ. เพชรบุรี

18 เมษายน 2516

กรรมการดำเนินงาน พิพิธภัณฑที่เพชรบุรี

1. เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวรวิหาร เป็นประธานกรรมการ
2. ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี เป็นรองประธานกรรมการ
3. ครูใหญ่โรงเรียนสุวรรณรังษิณีวิทยาลัย เป็นกรรมการ
4. ร.อ. ชาญ ชาญใช้จักร ร.น. เป็นกรรมการ
5. นายสมพงษ์ สุขวงศ์ เป็นกรรมการ
6. นายเกรียง กาญจนสวัสดิ์ เป็นกรรมการ
7. นายทวน สิงห์ประเสริฐ เป็นกรรมการ
8. นางทองพูน บุญวานิช เป็นกรรมการ
9. นายบุญมาก กองทรัพย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คำสั่งจังหวัดเพชรบุรีที่ 275/2514

ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2514

A

๗๕

อนุสรณ์

เปิดพิพิธภัณฑ์จังหวัดเพชรบุรี

ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร

13 เมษายน 2515

ได้รับบริจาคเรื่องในฉบับ

- ปฏิสัมพันธ์ ของพระครูสุวัชรภูมิ
- พิพิธภัณฑ์สถาน
- ตึกยูนเบญจวนิช และพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี
- ความรู้เรื่องพระพุทธรูป
- การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ภาพปกหน้า ตึกยูนเบญจวนิช พิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ภาพปกหลัง ตูพระ ตูถ้วยชาม ในพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

เพื่อนตายรายแรก

ผู้มึน	บุญฤทธิ์	เป็นมิตรแท้
คือพ่อแม่	แน่นัก	รักลูกยิ่ง
เป็นเพื่อนตาย	รายแรก	ช่างแปลกจริง
ไม่ซังซิง	ลกตน	จนวายปราณ
มีทั้งห้าม	ทั้งหวง	ทั้งห่วงนัก
มีทั้งรัก	ทั้งหลง	ทั้งสงสาร
พ่อเหมือนเภา	แม่เหมือนแก่ง	แหล่งลำธาร
เป็นวิมาน	เมืองมนุษย์	ของบุตรเอย

บ. อีสตรานนท์

06883

เลขทะเบียน.....

ส.ต.
Ac
158

เลขหมึ

0369

ปฏิสนธิฐาน

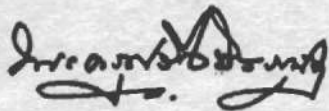
โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่มีอยู่บนผืนแผ่นดิน
ไทย ชาวไทยที่มีความปรารถนาดีต่อประเทศชาติของ
คน ได้พยายามสร้างสรรค์รักษาระวังป้องกันมิให้
แตกหัก ชำรุดทรุดโทรม ด้วยจิตใจรักในศิลปะนั้นๆ
ถ้ายังเป็นฝีมือช่างไทยโบราณสร้างไว้ด้วยแล้ว เราก็
ยังมีความภูมิใจในความสามารถของบรรพบุรุษของเรา
แต่เห็นภาพของท่านกำลังประคองรู้ศิลปะชั้นนั้นๆ
ด้วยความประณีตบรรจง ด้วยจิตใจที่เยือกเย็นและ
บริสุทธิ์ต่องาน ท่านมิได้คำนึงว่าจะได้ราคาก่างวก
สักเท่าไร ขอให้ได้สร้างผลงานไว้เป็นสมบัติของโลก
ก็ชื่นใจ เราซาบซึ้งในน้ำใจของท่านผู้สร้างผู้รักษา
จนสมบัติอันมีค่าได้ตกทอดมาถึงพวกเรา แม้ศิลปะ
ของต่างชาติที่ตกทอดมาถึงแผ่นดินไทย เราก็เก็บ
รักษาด้วยความระลึกถึงความสัมพันธ์อันมีต่อกัน มอง

วัฒนธรรมของชนชาตินั้น ในยุคสมัยนั้น ๆ ด้วย
ความสนใจ และเราก็รักษาสิ่งนั้น ๆ ไว้ด้วยความรัก
ใคร่ห่วงแหนเพื่อให้เป็นสมบัติของชาติ

อันศิลปะวัตถุเป็นอาหารตา อาหารใจ แลดูเท่าไร
ชื่นชมเท่าไร ก็ไม่รู้จักหมกมุ่น ยิ่งคุณมากคน ยิ่ง
จินตนามากคน ก็ยิ่งได้ประโยชน์ และทำให้รู้สึกชอบ
คุณผู้สร้างผู้รักษา ผู้มีใจเอื้อเฟื้อให้ได้ดูได้ชม ชื่อ
เสียงเกียรติคุณ ของผู้สร้างผู้รักษาให้ชมยิ่ง ฟุ้งขจร
ไปทุกทิศานุทิศ

พวกเราจึงจักแหล่งรวมศิลปะวัตถุไว้เป็นศูนย์กลาง
เพื่อเป็นแหล่งบุญกุศลของผู้เห็น ประโยชน์ส่วนรวม
และมีน้ำใจที่ต่อชาติศาสนา และเพื่อเป็นสถานที่รับ
ประทานอาหารตา อาหารใจ แก่สุภาพชนทั่วไป
แหล่งนั้น คือ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

ขอท้อรับทุก ๆ ท่านที่มาร่วมในงานเปิดพิพิธภัณฑ์
ภัณฑ์เพชรบุรี ด้วยความเต็มใจ และขอขอบคุณที่
ท่านให้เกียรติและมาเป็นแรงใจ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ประธานกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

วัดมหาธาตุวรวิหาร เพชรบุรี

๕ เมษายน ๒๕๑๕

พิพิธภัณฑสถาน

วัดมหาธาตุวรวิหาร เพชรบุรี

พิพิธภัณฑสถานที่มีของเก่า
เลือกวันเหล่าโบราณอันล้ำค่า
มาตั้งไว้ให้ชมรมเนีย
และศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติไทย
โดยเปิดเผยเพชรบุรีนี้มีมาก
ภูมิภาคเก่าแก่แต่สมัย-
ทวารวดีศรีวิชัย
ลพบุรีขอมเป็นใหญ่ในแหลมทอง
ได้สร้างเมืองเพชรบุรีมีหลักฐาน
เป็นพยานอยู่ยังสิ่งทั้งผอง
กำแพงแลงเทวาลัยไว้จำลอง
พระปรางค์ของขอมสร้างแต่ปางบรรพ์

ต่อเขี้ยวแสน ลุโขทัย สมัยพระ
 หล่อโลหะ สัมฤทธิ์ วิจิตรสรรพ
 ชิ่งปรากฏ งดงาม อยู่ครามครัน
 จนถึงชั้น อยุธยา ราชธานี

สร้างพระพุทธ ชินราช พิษณุโลก
 งามวิโมกข์ มลทิน พระชินศรี
 กรุงรัตน โกสินทร์ ธนบุรี
 รวมกันมี เจ็ดสมัย พระไทยเรา

ในอินเดีย สร้างพระ คันธาราษฎร์
 ประวัติศาสตร์ ก่อนไทย สมัยเก่า
 ซึ่งได้จาก ศาสนา มากกว่าเดา
 ไปตามเค้า คาคคะเน เวลากาล

อีกเครื่องใช้ ทุกอย่าง ต่างสมัย
 รักษาไว้ เพื่อการ สันนิษฐาน
 ประวัติความ เป็นมา อันยาวนาน
 ของโบราณ ดึกดำบรรพ์ นั้นเป็นครู

๖
พิพิธภัณฑ ^๖ อื่นยัง ประโยชน์ยิ่ง
รวมรวมสิ่ง สรรค์สร้าง ให้อยู่
เป็นสมบัติ ของชาติ อาจเรียนรู้
และเชิดชู วัฒนธรรม นำชาติไทย

เรือเอก ช. ชาญไช้จักร ร.น. ประพันธ์

ตึกยูน บุญวานิช

และ

พิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ตึกยูน บุญวานิช ซึ่งเป็นที่จัดพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ตึกนี้สมัยพระเจ้าอยู่หัวพระสุวรวงศ์มนตรี (จิต สุววงษ์-โชติ) สร้างเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นอาคาร ๒ ชั้น ชั้นล่างมีโถงว่างเป็นคอนกรีตพื้นปูด้วยกระเบื้อง มีมุขกลาง (โถงว่างปัจจุบันนี้) ชั้นบนเป็นไม้ฉันทเป็นไม้ตลอก หลังคามุงสังกะสี ใช้เป็นที่ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม ต่อมาเมื่อเดือน พฤษภาคม ๒๔๘๑ โรงเรียนสุววรรค์รังษย์ ได้รับอนุญาตให้ตั้งเป็นโรงเรียนราษฎร์ พระสุววงษ์มนตรี (จิต) ในฐานะเจ้าของโรงเรียน ได้ย้ายการสอนพระปริยัติธรรมไปไว้ที่อื่น ปรับปรุงอาคารนี้ก่อนเดิมให้

กว้างชั้นอีก เป็นอาคารเรียนของโรงเรียนสุวรรณ
รังษฤษฎ์ ให้เด็กได้ใช้เป็นที่พักษาเล่าเรียนต่อไป

ต่อมา พ.ศ. 2494 สมัยพระสุวรรณมณี (ผัน
สวนโธ) แผนกศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรีได้ขอใช้
ชั้นล่างของอาคารหลังนี้เปิดห้องสมุดประชาชน พ.ศ.
2496 คุณนายพูนทอง บุญวานิช เจ้าของร้านศรีไทย
มีความประสงค์จะสร้างสิ่งอนุสรณ์แก่นายอุ่น บุญวานิช
(สามีผู้ล่วงลับไปแล้ว) ได้บริจาคเงินให้แก่วัดมหาธาตุ
20,000 บาท สมทบทุนร่วมกับงบประมาณของกรม
สามัญศึกษา 25,400 บาท เพื่อสร้างห้องสมุดประชาชน
พระเดชพระคุณพระสุวรรณมณี (ผัน) ได้รื้ออาคาร
หลังนี้เหลือโครงร่างคอนกรีตชั้นล่างไว้ สร้างหลังกา
ขึ้นมาใหม่ เป็นอาคารชั้นเดียว ผนังก่ออิฐถือปูน
เป็นรูปอาคารปัจจุบันนี้ เปิดใช้เป็นห้องสมุดประชาชน
เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2497 ใช้มาจนถึงวันที่ 18
มีนาคม 2514 รวมเวลาเปิดใช้ทั้งสิ้น 20 ปีเศษ

ในปี พ.ศ. 2514 พระครูศรีวิจิตรภูสิต (บุญรวม

สีลภุสโต) เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ พร้อมด้วยยานุศิษย์
 ญาติมิตร และท่านที่เคารพนับถือเตรียมจัดงานพระ-
 ราชทานเพลิงศพ พระเทพสุวรรณมุนี อดีตเจ้าอาวาส
 วัดมหาธาตุนี้ คุณทรงชัย เจตะบุตร ศึกษาธิการจังหวัด
 เพชรบุรี ได้เสนอความคิดเห็นการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์
 ของวัดมหาธาตุ สืบต่อจากพระเดชพระคุณพระเทพ
 สุวรรณมุนี ที่ได้ริเริ่มไว้ให้เป็นหลักฐาน เพื่อเป็น
 การแสดงผลงานของอดีตเจ้าอาวาสที่ได้สร้างสมของ
 ต่าง ๆ ไว้ เป็นสมบัติของชาติศาสนา ที่อนุชนรุ่น
 หลังจะได้ชม ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี เสนอให้
 ทางวัดจัดตั้งเป็น "พิพิธภัณฑ์เพชรบุรี" พระครู
 ศรีวัชรภุชิตเห็นชอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี
 จึงได้ย้ายห้องสมุดประชาชนออกจากที่กยูน . บุญวานิช
 ไปไว้ ณ ที่ทำการแผนกศึกษาธิการเดิม (ร.ร. เบญจมา
 เก้า) พร้อมกับได้เสนอ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
 แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ชั้นชุดหนึ่ง มี
 ท่านเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๕

มิถุนายน ๒๕๑๔ ท่านพระครูศรีวิชิทธิคุณในฐานะ
ประธานกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ได้
ปรับปรุงที่ถ้ำขุน บุญวานิช นี้ สร้างประตูเหล็ก ทึก
ลูกกรงเหล็กหน้าต่างทั้งหมด ซ่อมเพดาน สร้างห้อง
พักพระอยู่คู่แลรักษา ทึกประดับไฟ ได้รับบริจาคทา
สีใหม่ทั้งหมด จากคุณนายทองพูน บุญวานิช พร้อม
กันนี้ ศึกษาธิจังหวัดเพชรบุรี ได้บริจาคและบอกบุญ
สร้างตู้เพิ่มเติมอีกหลายใบ กับได้มอบพระเหรียญให้
อีกจำนวนมาก

พิพิธภัณฑ์ของวัดมหาธาตุนี้ สมัยพระเดชพระคุณ
พระสุวรรณมุนี (ชิต) ท่านได้จัดไว้ที่ในวิหารน้อย
หลังที่ตั้งอยู่ระหว่างพระอุโบสถและพระวิหารหลวง มี
ยอดพระปราสาทหัก เศียรพระสมัยต่าง ๆ พระบูชา
เครื่องถ้วยชามจำนวนมาก สมัยสงครามโลกครั้งที่
สองถูกผู้ร้ายลักประตูพิพิธภัณฑ์ ขโมยของไปเสียมาก
เป็นที่น่าเสียดาย ในสมัยพระเดชพระคุณพระเทพ-
สุวรรณมุนี (ผัน) ท่านก็ได้จัดหาของเพิ่มเติมอีกมาก

ได้ใส่ตู้ตั้งไว้ในวิหารหลวงบ้าง ที่หลังพระวิหารหลวง
บ้าง ของที่สำคัญและมีค่ามาก ได้เก็บรักษาไว้ที่กุฏิ
ยังไม่เป็นหมวดหมู่ ควรแก่การเข้าชม

ครั้ง^{นี้} พระครูศรีวิชัยภูษิต ได้จัดสถานที่ตั้งตู้
บุญวานิช มีความมั่นคงพอเก็บรักษาของได้ และ
ได้เข้ามาพอใส่ของบ้างแล้ว คณะกรรมการดำเนินงาน
พิพิธภัณฑ์ จึงได้จัดของที่มีอยู่ในวัดมหาธาตุ^{นี้} และ
ของที่ได้รับมาจากการบริจาคมาตั้งเปิดแสดง เมื่อวันที่
1-3 ธันวาคม 2514 ครั้งหนึ่ง วันขึ้นปีใหม่ มกราคม
2515 ครั้งหนึ่ง และวันงานพระราชทานเพลิงศพพระ
เทพสุวรรณมุนี (ผ้น) วันที่ 9-11 มีนาคม 2515 อีก
ครั้งหนึ่ง นับว่าได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมเป็น
อย่างมาก ความเป็นมาของตู้บุญวานิช และ
พิพิธภัณฑ์เพชรบุรีก็มีด้วยประการ^{นี้}.

นายบุญมาก กองทรัพย์
เทศมนตรีเทศบาลเมืองเพชรบุรี

หนังสือประกอบการเขียน

1. หังสมุดประชาชน “พิมพ์แจกในวันเปิดห้อง
สมุด” 18 มีนาคม 2497
2. อนุสรณ์ สุวรรณรังษุณีวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2502

คติโลก

ผู้ใดมีอำนาจวาสนา
 ชรรคอาจจะหาอะไรก็ย่อมได้
 กำหมัดคือขุดิธรรมจงจำไว้
 ไครหมัดใหญ่ได้เปรียบเรียบเทียวเกลอ
 วิวาท์พระสมุทร

คติธรรม

ธรรมแลย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม
 พุทธานิเทศ

ความรู้เรื่องพระพุทธรูป

สมัยทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ 11 - 16

พระพุทธรูปสมัยทวารวดี เป็นสมัยแรกที่สร้าง
ในเมืองไทยยุคต้น ยังคงรับมาแบบคุปตะไว้ พระ
พุทธรูปลักษณะ จีวรติดกับพระวรกาย พระอังกว้าง
พระโอษฐ์กว้างและนบะ พระเนตรโปน พุทธรูปลักษณะ
ออกจะกระด้างไม่งดงามตามส่วนสัดส่วน พระหัตถ์และ
พระบาทใหญ่

สมัยศรีวิชัย

พุทธศตวรรษที่ 13 - 18

พระพุทธรูปสมัยศรีวิชัย เป็นพระพุทธรูปสมัย
ที่ 2 รองจากสมัยทวารวดี รุ่นแรกได้รับอิทธิพล
ศิลปะจากคุปตะ จึงมีความงดงามยิ่ง เป็นศิลปะที่มี
ลักษณะใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด รุ่นหลังได้รับอิทธิพล
ศิลปะคุปตะและปาละเสนา จึงทำให้กระด้างขาดความ
งดงามไปบ้าง พระพุทธรูปลักษณะที่สวยงามที่สุดคือ

พระวรกาย ได้ส่วนสัดกว่าสมัยทวารวดี พระหัตถ์
และพระบาทไม่เทอะทะ พระเนตรไม่โปน หลัง
พระเนตรไม่อูม พระโอษฐ์ได้ส่วนสัดเป็นศิลปะที่ใกล้
ธรรมชาติที่สุด

สมัยลพบุรี

พุทธศตวรรษที่ 16 - 20

พุทธรูปสมัยลพบุรี เป็นพระพุทธรูปสมัยที่ 3
รองจากสมัยศรีวิชัย พระพุทธรูปลักษณะที่สำคัญ คือ
พระพักตร์กว้างเป็นสี่เหลี่ยม พระหนูกว้างเป็นสี่-
เหลี่ยม พระโอษฐ์กว้างแฉะ ยุคแรกคือพระเนตรกลมมิ่ง
ท่ง ลืมพระเนตร ทางพระเนตรชน ยุคหลังพระ
โอษฐ์อูมยมน พระเนตรอยู่ใ ลักษณะ ครึ่งหลักครึ่ง
ต้น หัวพระโขนงเชื่อมต่อกัน ลักษณะต่างๆ ไป
พระเกตุมาลาทำเป็นค่อมนูน ไม่มียอดแหลมทำเป็น
ลักษณะคล้ายฝาชีครอบ ทำเป็นรัศมีเกล้าหรือทำเป็น
มงกุฎเทวรูปบ้าง นิยมสร้างเป็นรูปยืนบ้าง ประทาน
อภัย ทรงประดับเครื่องอลังการ อย่างพระมหากษัตริย์
คล้ายเทวรูป รัศมีประดับและชายสบนมีลวดลายวิจิตร

สมัยเชียงแสน

พุทธศตวรรษที่ 17 - 21

พระพุทธรูปสมัยเชียงแสน เป็นพระพุทธรูป
สมัยที่ 4 รองจากสมัยลพบุรี กำเนิดขึ้นทางภาค
เหนือของไทย

รุ่นแรก พระพุทธรูปลักษณะที่สำคัญ มีพระ
วรกายอวบอ้วน พระพักตร์กลม พระโอษฐ์เล็ก พระ
หนุเป็นปม พระอุระนูน พระรัศมีเป็นรูปบัวตูมหรือ
ค้อมกลม พระสกเป็นก้นหอยขมวดใหญ่ ไม่มีไร
พระสก ชายจีวรและสังฆาฏิสั้น อยู่เหนือพระถันข้าง
ซ้าย จีวรบางแนบเนื้อ พระพุทธรูปสมัยนี้ส่วนใหญ่
ประทับนั่ง เป็นปางคัมภีร์วิชัย หรือขัดสมาธิเพชร

รุ่นหลัง นิยมเรียกว่า “สิงห์ 3” หรือ “เชียง
แสนใหม่” เป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยนคร
พินธุเชียงใหม่เป็นราชธานีมีอิทธิพลของพระพุทธรูป
สมัยสุโขทัยผสมอยู่มาก พระพักตร์ยาวรีเป็นรูปไข่

พระวรกายสูง และสะอึกสะอื้น พระรัศมีเป็น
เปลว พระสกเส้นถี่ละเอียด ชายสังฆาฎยาว
หย่อนลงมาจนถึงพระนาภี ฐานนิยมทำเป็นบัวชั้น
เดียว แบบบัวหงาย มีกลีบแซมและเห็นเกสรเป็น
เม็ดๆโดยรอบ

สมัยสุโขทัย

พุทธศตวรรษที่ 18 - 20

พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย เป็นพระพุทธรูปสมัย
ที่ 5 รองจากสมัยเชียงแสน มีพระพุทธรูปลักษณะ
เด่นชัด คือ พระพักตร์เป็นรูปไข่ พระรัศมีเป็น
เปลวเพลิง ไรพระสกเป็นกันหอยขมวดสูงแหลม ไร
พระสกขนาดเล็กกว่าสมัยเชียงแสน พระนาสิก
แหลมจุ่ม ชายสังฆาฎยาวถ้าพระนาภี มีปลายเป็น
สองแฉกและยื่น แบ่งออกเป็น 4 แบบ

- 1. แบบวัดตะกวน คือเป็นรุ่นแรก พระพักตร์

แบนกว้าง พระนาสิกสั้น พระนลาฏแคบ มีความ
กระด้าง งามสู้แบบที่ 2 ไม่ได้

2. แบบสุโขทัยบริสุทธิ์ งามกว่ายุคใด ๆ พระ
พักตร์เป็นวงรูปไข่ พระโขนงโก่ง พระนาสิกแหลม
งุ้ม พระโอษฐ์เล็กบาง พระพักตร์ยิ้มอย่างมีความสุข
สुข เปลือกพระเนตรอมพระอุระผาย พระอังกา
ใหญ่ บั้นพระองค์เล็ก หัวพระถันโปน ครองจีวร
แบบเนื้อ พระกรยาวกลม ลักษณะการวางพระกรคุด
งวงข้าง นิ้วพระหัตถ์ยาวเรียว เหมือนอย่างมนุษย์
สามัญ มีความยาวไม่เสมอกัน

3. แบบชินราช คล้ายแบบที่ 2 แต่พระพักตร์
ค่อนข้างกลม พระปราง และพระวรกายอวบ เช่น
พระพุทธรชินราช พระพุทธรชินสีห์ พระศรีศาสดา

4. แบบกำแพงเพชร เป็นยุคปลายสุโขทัยหา
ความงามมิได้เลย มีอิทธิพลของสมัยอยุธยาเข้ามา
ผสมอยู่ฝีมือสร้างหยาบมาก เป็นยุคเสื่อมของการ
สร้างพระพุทธรูปในสมัยสุโขทัย

สมมัยอุททอง

พุทธศตวรรษที่ 17 - 20

พระพุทธรูปสมมัยอุททอง เป็นพระพุทธรูปสมมัยที่ 6 รongจากสมมัยสุโขทัย ลักษณะ มีท่าที่เด็ดขาดเข้มแข็ง เป็นที่น่าเกรงขาม พระวรกายสูงชลุค พระพักตร์มีไร พระสอกเป็นกรอบบวงพระพักตร์ พระหนุบ้าน ชายสังฆาฏิจรทพระนาภี ฐานเรียบเป็นหน้ากระดาน แอนเว้าเป็นร่อง เป็นพระพุทธรูปที่ได้รับอิทธิพลมาจากทวารวดี ลพบุรีและสุโขทัย แบ่งตามสมมัยได้สามยุคคือ

ยุคที่ 1 เป็นศิลปะทวารวดีผสมลพบุรี พุทธลักษณะคล้ายทวารวดีรุ่นหลัง

ยุคที่ 2 เป็นศิลปะเน้นหนักในทางลพบุรี พระพักตร์เป็นสี่เหลี่ยมมีไรพระสอก พระโขนงเป็นเส้นตรง และหัวพระโขนงท้อเชื่อมกัน พระโอษฐ์กว้าง สร้างพุทธศตวรรษที่ 18 - 19

ยุคที่ 3 เป็นศิลปะเน้นหนักทางสุโขทัย พระพักตร์กลมยาว พระรัศมีเปลวเพลิง

สมัยอยุธยา

พุทธศตวรรษที่ 19 - 24

พระพุทธรูปสมัยอยุธยา เป็นพระพุทธรูปสมัยที่ 7 รองจากสมัยอู่ทอง เป็นศิลปะที่ด้อยกว่าศิลปะยุคอื่น เป็นยุคแห่งความเสื่อมโทรม ในศิลปะการหล่อ หรือสร้างพระปฏิมา พุทธลักษณะ มีพระพักตร์และวัศม์ตามแบบสุโขทัยลักษณะแข็งกระด้างขาดความนุ่มนวลอ่อนไหว ที่นิยมแพร่หลายก็คือ ทรงเครื่องแบบราชาธิราช มีทั้ง เบ ทรงเครื่องใหญ่ ทรงเครื่องน้อย แบบห้ามญาติ และห้ามสมุทร

สมัยรัตนโกสินทร์

พุทธศตวรรษที่ 23 - 24

พระพุทธรูปสมัยรัตนโกสินทร์ ที่สร้างต่อจากสมัยอยุธยา ยุคต้นแห่งสมัยรัตนโกสินทร์ นิยมสร้างแบบจิวรกอกและเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่อง ทรงชฎา

แบบมหามงกุฎมีกรงพระศอ ทับทรวง อินทนู ฐาน
พระ นิยมทำเป็นลวดกลั่นหลายชั้น มีลวดลายละเอียด
ยิบ ชั้นบนสุดเป็นบัว มีฉัตรประกอบด้วยทุกชั้น

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พุทธศตวรรษที่ 24 - 25

เป็นพระพุทธรูปที่เริ่มแก่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้น
มา พุทธลักษณะคล้ายมนุษย์สามัญมากขึ้น เช่น ไม่มี
พระเกตุมาลา และทำจีวรเป็นริ้วอย่างจีวรของจริง

นายบุญมาก กองทรัพย์

รวบรวมจาก

นิทัศน์การ และ อนุสาร ส.พ.ร. ชลบุรี
คราวเข้าประชุมพุทธสมาคมพุทธศาสนา
ทั่วราชอาณาจักร ครั้งที่ 19
15-19 ธันวาคม 2514 จังหวัดชลบุรี

การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี (เอนก พยัคฆินทร์) ได้ออกคำสั่งจังหวัดเพชรบุรี ที่ 275/2514 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2514 ตั้งกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรีขึ้นเป็นปฐมฤกษ์ 9 ท่านด้วยกัน คณะกรรมการชุดนี้ได้ประชุมกันครั้งแรก วันที่ 22 มิถุนายน 2514 ปรึกษาหารือกันเรื่องการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน ผลของการประชุมครั้งแรก เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุได้ปรับปรุง ตึกยูน บุษวานิช ใส่ประตูเหล็ก ทึกลูกกรงเหล็กหน้าข้างทั้งหมด กรรมการได้หาตุ้มมาได้บ้าง เปิดแสดงครั้งแรก เมื่อวันที่ 1-3 ธันวาคม 2514 การดำเนินงานเป็นไปสมความมุ่งหมาย การประชุมครั้งที่ 2 วันที่ 24 ธันวาคม 2514 ผลของการประชุม ได้เปิดการแสดงพิพิธภัณฑสถานขึ้นปีใหม่ 2515 และในงานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุวรรณมุนี วันที่ 9-11 มีนาคม 2515 งานทุกอย่างดำเนินก้าวหน้าขึ้น การประชุมครั้งแรกของ

ปี 2515 วันที่ 31 มีนาคม 2515 คณะกรรมการ
 ดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ได้ลงมติกำหนดวัน
 เปิดพิพิธภัณฑ์นี้ ณ วันที่ 13 เมษายน 2515 โดย
 เชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี มาเป็นประธาน
 ในพิธีเปิด และได้ตกลงให้พิมพ์หนังสือเล่มนี้แจก
 เป็นที่ระลึกด้วย มอบให้ นายบุญมาก กองทรัพย์
 กับ คุณสมพันธ์ สุขวงษ์ เป็นผู้จัดทำ โดยกำหนด
 ว่าต้องทำให้ทันและทำให้ดีด้วย จะทำได้อย่างไรเป็น
 เรื่องของผู้จัดทำรับผิดชอบไป ซึ่งท่านผู้ที่ได้รับ
 หนังสือแจกเล่มนี้ ก็คงทราบว่ามิอะไรบกพร่องบ้าง
 วาระของการประชุมสุดท้าย ได้ลงมติตั้งกรรมการที่
 ปรีกษาของกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ คือ

1. พระเดชพระคุณพระราชาธิบดี
2. พระครูพิทักษ์พุทธไสยาสน์
3. พระครูอาทรวชิรธรรม
4. พระครูวชิรภิกขุโสภณ
5. พระครูสุนทรวิจิตรเวทย์
6. พระครูล้วนวัคคณอก
7. พ.ต.ต. ผ่าน อาจหาญ
8. คุณสุวรรณ บัวเฟื่อน
9. คุณมหาหลง

นิมิต्तบุตร 10. คุณเต็กซ่า แซ่ก้วย (ยี่) ท่านผู้มี
 นามที่กล่าวมานี้ โดยกิติคุณเป็นผู้สนใจ ของเก่า
 พระเครื่อง พระบูชา เมื่อคณะกรรมการดำเนินงาน
 พิพิธภัณฑ์ได้ท่านที่มีนามดังกล่าวมาแล้ว มาร่วมให้
 คำปรึกษาหารือ กิจการพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ก็จะ
 ดำเนินก้าวหน้าต่อไปอีก

การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี มีความเป็น
 มาแต่เริ่มแรกถึงวันเปิดนี้ เรียกว่าเป็นรูปร่างชั้นพอ
 สมควร การทำพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์วันนี้ คณะกรรมการ
 ดำเนินงานได้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้แจก มีอะไรขาดตก
 บกพร่องต้องขออภัยด้วย ส่วนที่ทั้งหลายอันมีจากการ
 เปิดพิพิธภัณฑ์ครั้งนี้ ขอมอบให้แก่ทุกท่านที่ได้มา
 ร่วมงาน และขอประโยชน์อันยิ่งใหญ่จงบังเกิดมีแก่
 ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่รักของ
 พวกเรา ตลอดกาลนาน.

คณะกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

พิมพ์ที่ ร.พ. ศรีไทย

เพชรบุรี

นางทองพูน บุญวานิช

ผู้พิมพ์และโฆษณา 2515

ได้รับบริจาค

ผู้บริจาคเงินและของ ให้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

นางประสานสุข ตันติเวชกุล	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๕๐๐ บาท
นางทองใบ วงษ์ประภารัตน์	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๕๐๐ บาท
นายยงยุทธ สุนทรมณี	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๕๐๐ บาท
นายอรุณ ห้าสกุล	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๐๐๐ บาท
ครูนักเรียน ร.ร. การช่างเพชรบุรี	บริจาคแรงสร้างตู้	๑.๒๐๐ บาท
วัดมหาธาตุวรวิหาร	บริจาคไม้สร้างตู้ราคาประมาณ	๑.๐๐๐ บาท
นายทรงชัย เจตตะบุตร	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
บริจาคเหรียญ ๑๔๖ เหรียญ พระเครื่อง ๒๒ องค์	ประมาณราคา	๓.๐๐๐ บาท
นายบุญมาก กอทองพิสัย	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
น.ส. ภาณี ยี่สาร	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
น.ส. ทิม วรรณศิริ	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
นายประสิทธิ์ ทับปิ่นทอง	บริจาครวมของเก่า ๒ ใบ	มูลค่าประมาณ ๒๐๐ บาท
นางทองพูน บุญวานิช	บริจาคสีปรับปรุงพิพิธภัณฑ	๓.๐๐๐ บาท

